

www.vcmstudy.ir

یادداشت
نفت و گاز

استفاده از الگوهای موفق بکارگرفته شده در تخصیص بهینه یارانه پنهان

تاریخ انتشار: ۴ اردیبهشت ۱۳۹۸

استفاده از الگوهای موفق بکارگرفته شده در تخصیص بهینه یارانه پنهان

بر اساس گزارش سازمان برنامه و بودجه کشور که به نام «تخمین ابعاد کمی یارانه‌های آشکار و پنهان در نظام یارانه‌ای ایران» منتشر شده است، دولت هر ساله حدود ۹۰۰ هزار میلیارد تومان یارانه در اشکال مختلف پرداخت می‌کند. از مجموع این یارانه، به میزان ۱۰۰ هزار میلیارد تومان بصورت بودجه‌ای و ۱۴۰ هزار میلیارد تومان بصورت فرابودجه‌ای پرداخت می‌شود. بخش اعظمی از کل یارانه ۹۰۰ هزار میلیارد تومانی به شکل پنهان یا عدم‌النفع می‌باشد که بالغ بر ۶۴۹ هزار میلیارد تومان است. از کل ۶۴۹ هزار میلیارد تومان یارانه پنهان، حدود ۱۲۴ هزار میلیارد تومان مربوط به یارانه پنهان بنزین، ۱۳۰ هزار میلیارد تومان مربوط به یارانه پنهان گازوئیل و ۲۸۰ هزار میلیارد تومان مربوط به یارانه پنهان گاز طبیعی است. تقریباً تمام یارانه گازوئیل صرف تولید و خدمات می‌شود اما بنزین و گاز طبیعی غیر از مصارف تولیدی و خدماتی، مصارف رفاهی نیز دارند.

بر اساس گزارش «مسئله بنزین» مرکز پژوهش‌های مجلس، حدود ۵۳ میلیون لیتر از ۸۸ میلیون لیتر بنزین مصرفی در کشور، صرف سوخت خودروهای شخصی می‌شود که البته سرویس‌های خدمات حمل‌ونقل اینترنتی نیز با آن ممزوج است. لذا اگر مصرف سرویس‌های خدمات حمل‌ونقل اینترنتی حدود ۱۳ میلیون لیتر در نظر گرفته شود، می‌توان نتیجه گرفت که مصرف خودروهای شخصی ۴۰ میلیون لیتر و معادل ۴۵٪ مصرف کل بنزین کشور است. لذا می‌توان گفت که یارانه پنهان بنزین برای بخش شخصی معادل ۵۶ هزار میلیارد تومان است. یارانه پنهان گاز طبیعی برای بخش شخصی نیز در گزارش سازمان برنامه و بودجه معادل ۷۳ هزار میلیارد تومان برآورد شده است. به هر حال میزان یارانه پنهان بنزین معادل ۱۲۴ هزار میلیارد تومان و میزان یارانه پنهان گاز طبیعی در بخش خانگی معادل ۷۳ هزار میلیارد تومان است که شکل نمایش‌دهنده میزان بهره‌مندی هر دهک از آن است.

یادداشت

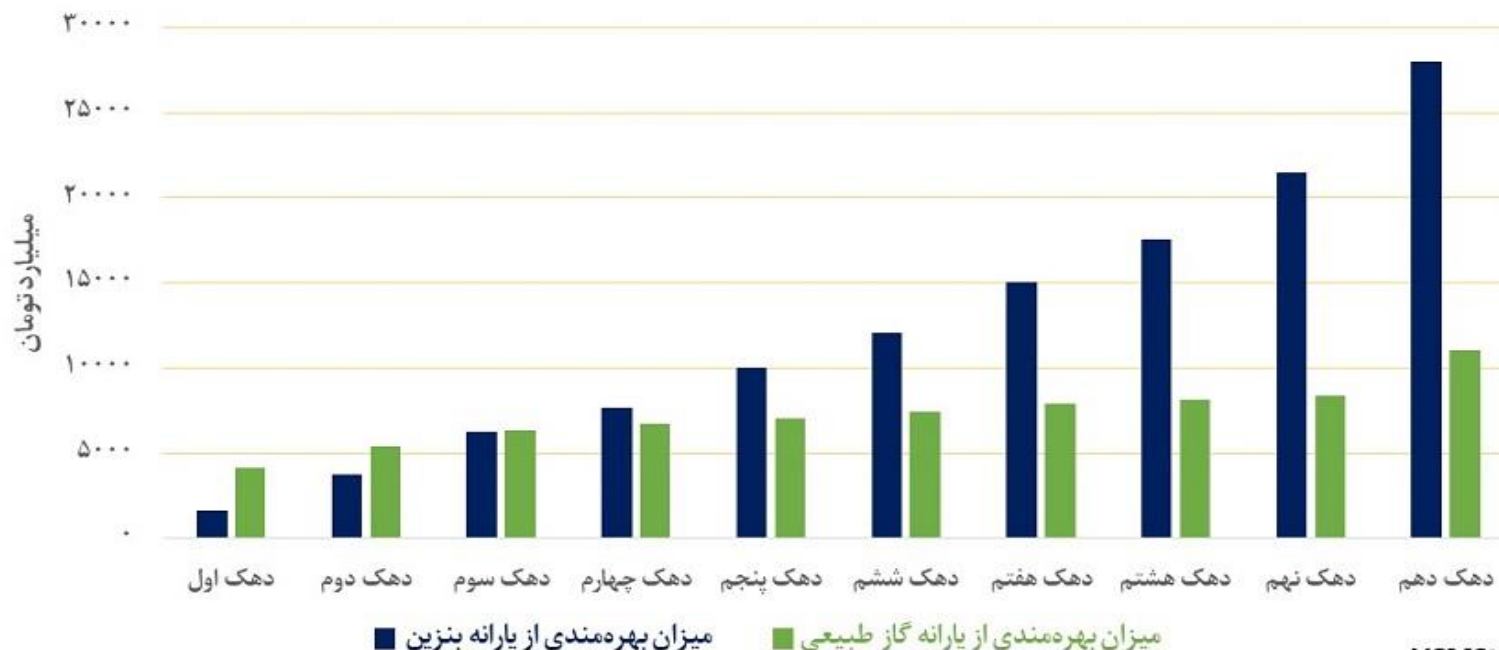
نفت و گاز

مرکز مطالعات زنجیره ارزش

میزان بهره‌مندی دهک‌های درآمدی از یارانه پنهان انرژی

VCMStudy.ir

یادداشت

نفت و گاز

www.vcmstudy.ir

استفاده از الگوهای موفق بکارگرفته شده در تخصیص بهینه یارانه پنهان

بر اساس شکل فوق مشخص است که تفاوت میزان بهره‌مندی دهک‌ها در گاز بسیار کمتر از بنزین است بطوریکه در مورد گاز طبیعی، دهک دهم ۲.۷ برابر دهک اول از یارانه پنهان بهره می‌برد در حالی که در مورد بنزین، دهک دهم ۱۷ برابر دهک اول از یارانه پنهان بهره می‌برد. دلیل این امر آنست که قیمت گاز طبیعی بصورت پلکانی محاسبه شده و هر مترمکعب مصرف گاز طبیعی قیمت ثابتی ندارد، بلکه با افزایش مصرف، قیمت هر مترمکعب نیز افزایش می‌یابد. اما این نظام قیمت‌گذاری پلکانی در مورد بنزین وجود ندارد و همین عامل سبب ناعدالتی زیادی در توزیع یارانه پنهان بنزین شده است.

یادداشت

نفت و گاز

مرکز مطالعات زنجیره ارزش معتقدست که استفاده از بخش پنهان یارانه‌ها می‌تواند منبع مناسبی برای جبران کسری بودجه و جلوگیری از نوسانات پولی و مالی باشد. یکی از مهم‌ترین سوختهایی که هنوز قیمت‌گذاری آن بر اساس نرخ ثابت انجام می‌گیرد، بنزین است. این در حالیست که حامل‌های دیگر انرژی نظیر گازوئیل، گاز طبیعی و برق بصورت پلکانی قیمت‌گذاری می‌شوند و به ازای مصارف مختلف، قیمت‌های مختلفی دارند. لذا انتظار می‌رود که مدل قیمت‌گذاری پلکانی در مورد بنزین هم اجرا شده و بخشی از اقتصاد کشور را، چه از طریق افزایش درآمد ریالی و چه از طریق افزایش ظرفیت صادراتی، آسیب‌ناپذیرتر نماید.

www.vcmstudy.ir

امیدواریم از مطالعه این سند، استفاده مفید برده باشید
نقطه نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق ایمیل زیر با ما در میان بگذارید

VCMStudy@gmail.com